

2024/254

15.1.2024

DECYZJA RADY (WPZIB) 2024/254

z dnia 12 stycznia 2024 r.

w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Gwatemali

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 29,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 28 sierpnia 2023 r. Najwyższy Trybunał Wyborczy Gwatemali (zwany dalej „TSE”) ogłosił oficjalne wyniki drugiej tury wyborów prezydenckich, która odbyła się w tym kraju w dniu 20 sierpnia 2023 r.
- (2) W dniu 5 października 2023 r. Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwany dalej „Wysokim Przedstawicielem”) wydał w imieniu Unii oświadczenie w sprawie rozwoju sytuacji po wyborach prezydenckich. Wyraził on głębokie zaniepokojenie ciągłymi próbami podważenia wyników wyborów poprzez selektywne i arbitralne działania prawne i proceduralne, które nie są zgodne ani z konstytucją Gwatemali ani z międzynarodowymi i regionalnymi standardami, do których przestrzegania zobowiązała się Gwatemala, oraz wezwał wszystkie instytucje i wszystkich urzędników Gwatemali do pełnego poszanowania integralności wyników wyborów, którą poświadczył TSE, oraz do wstrzymania wszelkich działań, które mogłyby zagrozić procesowi pokojowych przemian. Podkreślił, że dalsze działania mające na celu obalenie wyników wyborów i nieustającą instrumentalizację instytucji sądowych i prokuratorskich w celu osłabienia demokracji i rządów prawa miałyby wpływ na stosunki Gwatemali z Unią.
- (3) W dniu 13 listopada 2023 r. unijna misja obserwacji wyborów w Gwatemali 2023 r. (EU EOM) opublikowała sprawozdanie końcowe i zalecenia dotyczące wyborów powszechnych w Gwatemali w 2023 r. Sprawozdanie zwraca uwagę na jednoznaczne wyniki wyborów, poświadczone przez TSE 28 sierpnia 2023 r., na wyjątkową niezłomność obywateli Gwatemali i ich oddanie obronie demokracji, a także poczucie głębokiego kryzysu demokracji w następstwie podejmowanych przez Prokuraturę Generalną i innych pracowników gwatemalskiego wymiaru sprawiedliwości prób zanegowania decyzji wyborców i niedopuszczenia do wprowadzenia w życie wyników wyborów. Analizując kontekst wyborów, EU EOM zwróciła również uwagę na szereg obaw dotyczących praw człowieka, w szczególności w odniesieniu do poważnych ograniczeń wolności wypowiedzi i wolności prasy.
- (4) W dniu 8 grudnia 2023 r. Wysoki Przedstawiciel wydał oświadczenie w sprawie niedawnych wydarzeń w Gwatemali, w którym potępił próby obalenia wyników wyborów powszechnych i prezydenckich w tym kraju, wezwał władze Gwatemali do obrony procesu wyborczego i porządku konstytucyjnego w kraju oraz podkreślił, że najnowsze działania gwatemalskiej prokuratury stanowią naruszenie konstytucji Gwatemali, rządów prawa, procesu wyborczego i najbardziej podstawowych zasad demokracji. W oświadczeniu podkreślono, że UE osiągnęła porozumienie co do zasady i jest gotowa przyjąć ramy umożliwiające stosowanie ukierunkowanych środków ograniczających wobec osób odpowiedzialnych za takie działania.
- (5) W pełnej zgodności z niezmiennym stanowiskiem Unii w sprawie wyborów powszechnych w Gwatemali społeczność międzynarodowa, w tym Organizacja Państw Amerykańskich (OPA), która przyjęła w tej sprawie rezolucję z dnia 15 listopada 2023 r., oraz biuro rzecznika Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, wielokrotnie wyrażała poważne zaniepokojenie próbami obalenia wyników wyborów i w oświadczeniu z dnia 2 października 2023 r. wezwała do pokojowego i uporządkowanego przekazania władzy w Gwatemali.
- (6) Z uwagi na powagę sprawy, która stanowi zagrożenie dla stabilności Gwatemali i całego regionu, należy ustanowić specjalne ramy środków ograniczających wobec osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów odpowiedzialnych za działania podważające demokrację, rządy prawa i pokojowe przekazanie władzy w Gwatemali lub podważających demokrację lub rządy prawa, w tym poprzez poważne nadużycia finansowe dotyczące funduszy publicznych i nieuprawniony wywóz kapitału; te środki ograniczające przewidziano również w stosunku do powiązanych z nimi osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów.

(7) Do wprowadzenia w życie niektórych środków niezbędne są dalsze działania Unii,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do uniemożliwienia wjazdu na ich terytoria oraz przejazdu przez ich terytoria osób fizycznych wymienionych w załączniku.
2. Załącznik obejmuje osoby fizyczne:
 - a) odpowiedzialne za angażowanie się w działania podważające demokrację, rządy prawa i pokojowe przekazanie władzy w Gwatemali lub wspierających takie działania, lub czerpiących z nich korzyści; w tym w następujące działania:
 - (i) prześladowanie lub zastraszanie funkcjonariuszy publicznych lub instytucji publicznych zaangażowanych w proces wyborczy lub jego wspieranie, demokratycznie wybranych władz lub opozycji demokratycznej w Gwatemali;
 - (ii) represjonowanie, prześladowanie lub zastraszanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego lub mediów, sędziów, prawników lub prokuratorów;
 - b) podważające demokrację lub rządy prawa w Gwatemali poprzez poważne nadużycia finansowe dotyczące funduszy publicznych lub nieuprawniony wywóz kapitału;
 - c) powiązane z osobami fizycznymi wyznaczonymi w lit. a)–b) powyżej..
3. Ust. 1 nie zobowiązuje państwa członkowskiego do odmowy jego własnym obywatelom wjazdu na jego terytorium.
4. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla przypadków, gdy dane państwo członkowskie związane jest zobowiązaniem wynikającym z prawa międzynarodowego, mianowicie:
 - a) jako państwo przyjmujące międzynarodową organizację międzyrządową;
 - b) jako państwo przyjmujące międzynarodową konferencję zwołaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) lub pod auspicjami tej organizacji;
 - c) na mocy umowy wielostronnej przyznającej przywileje i immunitety; lub
 - d) na podstawie Traktatu pojednawczego (Traktat laterański) z 1929 r. zawartego między Stolicą Apostolską (Państwem Watykańskim) a Włochami.
5. Ust. 4 ma również zastosowanie w przypadkach, gdy państwo członkowskie jest państwem przyjmującym Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE).
6. Rada jest należycie informowana o wszystkich przypadkach udzielenia przez państwo członkowskie zwolnienia na podstawie ust. 4 lub 5.
7. Państwa członkowskie mogą przyznać zwolnienia ze środków nałożonych na podstawie ust. 1, w przypadku gdy podróż jest uzasadniona pilną potrzebą humanitarną lub uczestnictwem w posiedzeniach międzyrządowych oraz posiedzeniach, których promotorem lub gospodarzem jest Unia, lub posiedzeniach, których gospodarzem jest państwo członkowskie sprawujące przewodnictwo w OBWE – wówczas gdy prowadzony jest dialog polityczny bezpośrednio propagujący polityczne cele środków ograniczających, w tym wsparcie dla stabilności i przywrócenia porządku konstytucyjnego w Gwatemali.
8. Państwa członkowskie mogą też udzielić zwolnienia ze środków nałożonych na podstawie ust. 1 w przypadku, gdy wjazd lub przejazd jest niezbędny do przeprowadzenia postępowania sądowego.
9. Państwo członkowskie zamierzające udzielić zwolnienia, o którym mowa w ust. 7 lub 8, powiadamia o tym Radę na piśmie. Zwolnienie uważa się za udzielone, chyba że co najmniej jedno państwo członkowskie wnieśli sprzeciw na piśmie w terminie dwóch dni roboczych od otrzymania powiadomienia o proponowanym zwolnieniu. W przypadku gdy co najmniej jedno państwo członkowskie wnieśli sprzeciw, Rada, stanowiąc większością kwalifikowaną, może postanowić o przyznaniu proponowanego zwolnienia.
10. W przypadku gdy zgodnie z ust. 4, 5, 7, 8 i 9 państwo członkowskie zezwala na wjazd na swoje terytorium lub przejazd przez nie osobom umieszczonym w wykazie znajdującym się w załączniku, zezwolenie to może dotyczyć jedynie celu, w którym zostało udzielone osobie objętej tym zezwoleniem.

Artykuł 2

1. Zamrożone zostają wszelkie środki finansowe i zasoby gospodarcze należące do, będące własnością, będące w posiadaniu lub znajdujące się pod kontrolą osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów wymienionych w załączniku.
2. Nie udostępnia się – bezpośrednio ani pośrednio – osobom fizycznym lub prawnym, podmiotom lub organom wymienionym w załączniku ani na ich rzecz żadnych środków finansowych ani zasobów gospodarczych.
3. Załącznik obejmuje osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy:
 - a) odpowiedzialne za angażowanie się w działania podważające demokrację, rządy prawa i pokojowe przekazanie władzy w Gwatemali lub wspierających takie działania, lub czerpiących z nich korzyści; w tym w następujące działania:
 - (i) prześladowanie lub zastraszanie funkcjonariuszy publicznych lub instytucji publicznych zaangażowanych w proces wyborczy lub go wspierających, demokratycznie wybranych władz lub opozycji demokratycznej w Gwatemali;
 - (ii) represjonowanie, prześladowanie lub zastraszanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego lub mediów, sędziów, prawników lub prokuratorów;
 - b) podważających demokrację lub rządy prawa w Gwatemali poprzez poważne nadużycia finansowe dotyczące funduszy publicznych lub nieuprawniony wywóz kapitału;
 - c) powiązane z osobami fizycznymi, o których mowa w lit. a)–b) powyżej;
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i 2 właściwe organy państw członkowskich mogą zezwolić na uwolnienie niektórych zamrożonych środków finansowych lub zasobów gospodarczych lub na udostępnienie niektórych środków finansowych lub zasobów gospodarczych, na warunkach, jakie uznają za stosowne, po ustaleniu, że dane środki finansowe lub zasoby gospodarcze są:
 - a) niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb osób umieszczonych w wykazie znajdującym się w załączniku oraz członków ich rodzin pozostających na ich utrzymaniu, w tym do dokonania płatności za żywność, płatności z tytułu najmu lub kredytu hipotecznego, płatności za leki i leczenie, płatności podatków, składek ubezpieczeniowych oraz opłat za usługi użyteczności publicznej;
 - b) przeznaczone wyłącznie na pokrycie uzasadnionych kosztów honorariów oraz zwrotu poniesionych wydatków związanych z usługami prawniczymi;
 - c) przeznaczone wyłącznie na pokrycie opłat lub należności za usługi polegające na zwykłym przechowywaniu lub utrzymywaniu zamrożonych środków finansowych lub zasobów gospodarczych;
 - d) niezbędne do pokrycia nadzwyczajnych wydatków, pod warunkiem że właściwy organ powiadomił właściwe organy pozostałych państw członkowskich oraz Komisję o powodach, dla których uważa, że należy udzielić szczególnego zezwolenia, co najmniej dwa tygodnie przed jego udzieleniem; lub
 - e) przedmiotem wpłaty na rachunek lub wypłaty z rachunku misji dyplomatycznej lub placówki konsularnej lub organizacji międzynarodowej posiadającej immunitet na mocy prawa międzynarodowego, w zakresie, w jakim płatności te są przeznaczone na oficjalne cele misji dyplomatycznej lub konsularnej lub organizacji międzynarodowej.

Dane państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję o każdym zezwoleniu udzielonym na podstawie niniejszego ustępu w terminie dwóch tygodni od udzielenia zezwolenia.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 właściwe organy państw członkowskich mogą zezwolić na uwolnienie niektórych zamrożonych środków finansowych lub zasobów gospodarczych, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) środki finansowe lub zasoby gospodarcze są przedmiotem orzeczenia arbitrażowego wydanego przed dniem, w którym osobę fizyczną lub prawną, podmiot lub organ, o których mowa w ust. 1, wymieniono w załączniku, lub orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej wydanych w Unii, lub orzeczenia sądowego wykonalnego w danym państwie członkowskim, przed tym dniem lub później;
 - b) środki finansowe lub zasoby gospodarcze zostaną wykorzystane wyłącznie w celu zaspokojenia roszczeń zabezpieczonych takim orzeczeniem lub taką decyzją lub uznanych za zasadne w takim orzeczeniu lub takiej decyzji, w granicach określonych przez mające zastosowanie przepisy ustawowe i wykonawcze regulujące prawa osób, którym takie roszczenia przysługują;

- c) decyzja nie przynosi korzyści osobie fizycznej lub prawnej, podmiotowi lub organowi wymienionym w załączniku; oraz
- d) uznanie tego orzeczenia lub tej decyzji nie jest sprzeczne z porządkiem publicznym danego państwa członkowskiego.

Dane państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję o każdym zezwoleniu udzielonym na podstawie niniejszego ustępu w terminie dwóch tygodni od udzielenia zezwolenia.

6. Ust. 1 nie uniemożliwia osobie fizycznej lub prawnej, podmiotowi lub organowi, wymienionym w załączniku, dokonywania płatności należnej z tytułu umowy, porozumienia lub zobowiązania, zawartych lub powstałych przed dniem umieszczenia takiej osoby fizycznej lub prawnej, takiego podmiotu lub takiego organu w wykazie znajdującym się w załączniku, pod warunkiem że dane państwo członkowskie ustaliło, że płatności nie otrzymuje – bezpośrednio lub pośrednio – osoba fizyczna lub prawna, podmiot lub organ o których mowa w ust. 1.

7. Ust. 2 nie ma zastosowania do księgowania na zamrożonych rachunkach:

- a) odsetek lub innych dochodów z tych rachunków;
- b) płatności należnych z tytułu umów, porozumień lub zobowiązań, które zawarto lub które powstały przed datą objęcia tych rachunków środkami przewidzianymi w ust. 1 i 2; lub
- c) płatności należnych z tytułu orzeczeń sądowych, decyzji administracyjnych lub orzeczeń arbitrażowych wydanych w Unii lub wykonalnych w danym państwie członkowskim, pod warunkiem że wszelkie takie odsetki, inne dochody i płatności pozostają objęte środkami określonymi w ust. 1.

8. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do zapewniania, przetwarzania lub wypłacania środków finansowych, innych aktywów finansowych lub zasobów gospodarczych, ani do dostarczania towarów i świadczenia usług, niezbędnych do zapewnienia terminowego dostarczania pomocy humanitarnej oraz do realizacji innych działań wspierających podstawowe potrzeby ludzkie, w przypadku gdy takiej pomocy dostarczają lub takie działania realizują:

- a) ONZ, w tym jej programy, fundusze oraz inne podmioty i organy, a także jej wyspecjalizowane agencje i organizacje powiązane;
- b) organizacje międzynarodowe;
- c) organizacje humanitarne posiadające status obserwatora w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ oraz członkowie tych organizacji humanitarnych;
- d) dwustronnie lub wielostronnie finansowane organizacje pozarządowe uczestniczące w organizowanych przez ONZ programach pomocy humanitarnej, programach pomocy na rzecz uchodźców i innych apelach ONZ lub klastrach pomocy humanitarnej koordynowanych przez Biuro ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej;
- e) organizacje i agencje, którym Unia wydała certyfikat partnerstwa humanitarne lub które zostały certyfikowane lub uznane przez państwo członkowskie zgodnie z procedurami krajowymi;
- f) wyspecjalizowane agencje państw członkowskich; lub
- g) pracownicy, beneficjenci, jednostki zależne lub partnerzy wykonawczy podmiotów wymienionych w lit. a)–f), w czasie i w zakresie, w jakim działają w takim charakterze.

9. Bez uszczerbku dla przepisów ust. 8 i na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i 2, właściwe organy państwa członkowskiego mogą zezwolić na uwolnienie niektórych zamrożonych środków finansowych lub zasobów gospodarczych lub na udostępnienie niektórych środków finansowych lub zasobów gospodarczych, na warunkach, jakie uznają za stosowne, po ustaleniu, że przekazanie takich środków finansowych lub zasobów gospodarczych jest niezbędne do zapewnienia terminowego dostarczania pomocy humanitarnej lub do wspierania innych działań wspierających podstawowe potrzeby ludzkie.

10. W przypadku gdy w terminie pięciu dni roboczych od dnia otrzymania wniosku o udzielenie zezwolenia na podstawie ust. 9 brak jest ze strony odpowiedniego właściwego organu decyzji odmownej, wniosku o udzielenie informacji lub zawiadomienia o dodatkowym terminie, zezwolenie uważa się za udzielone.

11. Dane państwo członkowskie informuje pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję o każdym zezwoleniu udzielonym na podstawie ust. 9 i 10 w terminie czterech tygodni od udzielenia zezwolenia.

Artykuł 3

1. Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek państwa członkowskiego lub Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwanego dalej „Wysokim Przedstawicielem”), sporządza i zmienia wykaz w załączniku.

2. Rada przekazuje decyzję, o której mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem umieszczenia w wykazie, danej osobie fizycznej lub prawnej, danemu podmiotowi lub danemu organowi bezpośrednio – gdy adres jest znany – albo w drodze opublikowania ogłoszenia, umożliwiając takiej osobie fizycznej lub prawnej, takiemu podmiotowi lub takiemu organowi przedstawienie uwag.

3. W przypadku gdy zostaną zgłoszone uwagi lub przedstawione istotne nowe dowody, Rada dokonuje przeglądu decyzji, o których mowa w ust. 1, i odpowiednio informuje daną osobę fizyczną lub prawną, dany podmiot lub dany organ.

Artykuł 4

1. Załącznik zawiera uzasadnienie umieszczenia w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów, o których mowa w art. 1 i 2.

2. W załączniku zamieszcza się informacje, które są niezbędne do zidentyfikowania danych osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów, o ile informacje te są dostępne. W przypadku osób fizycznych informacje takie mogą obejmować: imiona i nazwiska oraz pseudonimy, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer paszportu i numer dowodu tożsamości, płeć, adres, jeżeli jest znany, oraz funkcję lub zawód. W przypadku osób prawnych, podmiotów lub organów, takie informacje mogą obejmować: miejsce i datę rejestracji, numer rejestracji oraz miejsce prowadzenia działalności.

Artykuł 5

1. Rada i Wysoki Przedstawiciel przetwarzają dane osobowe w celu wykonywania swoich zadań wynikających z niniejszej decyzji, w szczególności:

- a) jeśli chodzi o Radę, w celu przygotowywania i wprowadzania zmian do załącznika;
- b) jeśli chodzi o Wysokiego Przedstawiciela, w celu przygotowywania zmian do załącznika.

2. Rada i Wysoki Przedstawiciel może przetwarzać w stosownych przypadkach odpowiednie dane dotyczące przestępstw popełnionych przez osoby fizyczne ujęte w wykazie, wyroków skazujących za przestępstwa lub środków bezpieczeństwa dotyczących takich osób, jedynie w zakresie, w jakim przetwarzanie to jest niezbędne do przygotowania załącznika.

3. Na potrzeby niniejszej decyzji Rada i Wysoki Przedstawiciel są wyznaczeni jako „administratorzy danych” w rozumieniu art. 3 pkt 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽¹⁾ w celu zapewnienia, aby zainteresowane osoby fizyczne mogły korzystać ze swoich praw zgodnie z tym rozporządzeniem.

Artykuł 6

Nie podlegają zaspokojeniu żadne roszczenia w związku z umową lub transakcją, na których wykonanie mają wpływ, bezpośrednio lub pośrednio, w całości lub części, środki nałożone na podstawie niniejszej decyzji, w tym roszczenia o naprawienie szkody lub wszelkie inne roszczenia tego rodzaju, takie jak roszczenia o odszkodowanie lub roszczenia wynikające z gwarancji, zwłaszcza roszczenia o przedłużenie terminu płatności lub o spłatę obligacji, gwarancji lub zabezpieczenia, w szczególności gwarancji finansowej lub zabezpieczenia finansowego, w jakiegokolwiek formie, jeżeli z takimi roszczeniami wystąpiły:

- a) wskazane osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy umieszczone w wykazie znajdującym się w załączniku;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

- b) osoby fizyczne lub prawne, podmioty lub organy działające za pośrednictwem lub w imieniu osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów, o których mowa w lit. a).

Artykuł 7

Zakazuje się świadomego lub umyślnego udziału w działaniach, których celem lub skutkiem jest ominięcie zakazów określonych w niniejszej decyzji.

Artykuł 8

Aby zapewnić maksymalne oddziaływanie środków określonych w niniejszej decyzji, Unia zachęca państwa trzecie do przyjmowania środków ograniczających podobnych do środków przewidzianych w niniejszej decyzji.

Artykuł 9

Niniejszą decyzję stosuje się do dnia 13 stycznia 2025 r.

Niniejsza decyzja jest przedmiotem stałego przeglądu. Termin jej obowiązywania zostanie przedłużony lub zostanie ona odpowiednio zmieniona, jeżeli Rada uzna, że cele niniejszej decyzji nie zostały osiągnięte.

Podczas przeglądu środków ograniczających podjętych zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) i art. 2 ust. 3 lit. b) Rada w stosownych przypadkach bierze pod uwagę, czy dane osoby są przedmiotem postępowania sądowego dotyczącego zachowania, z powodu którego zostały umieszczone w wykazie.

Wyjątki, o których mowa w art. 2 ust. 8, 9 i 10, w odniesieniu do art. 2 ust. 1 i 2, poddawane są przeglądowi w regularnych odstępach czasu, co najmniej raz na 12 miesięcy, lub – w przypadku zasadniczej zmiany okoliczności – na pilny wniosek złożony przez państwo członkowskie, Wysokiego Przedstawiciela lub Komisję.

Artykuł 10

Niniejsza decyzja wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli dnia 12 stycznia 2024 r.

W imieniu Rady
Przewodnicząca
H. LAHBIB

ZAŁĄCZNIK

WYKAZ OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH, PODMIOTÓW I ORGANÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 1 I 2

[...]
